

หัวข้อ: ก่อนพายุจะมา ก่อนจะถึง 6 ตุลาฯ: ชวนดูสารคดีและฟุตเทจข่าวที่บันทึกความเคลื่อนไหวทางการเมือง
ก่อนเกิดโศกนาฏกรรม

เผยแพร่ผ่านเพจเฟซบุ๊ก บันทึก 6 ตุลา

วันที่: 27 กันยายน 2564 เวลา 20:00 น.

< Link: <https://www.facebook.com/1204453389613480/posts/4591062344285884/?d=n> >

การต่อสู้ของกรรมกรหญิงโรงงานอาร์่า

ธรรมศาสตร์ก่อน 6 ตุลาฯ

ประมวลาบลูกเสือชาวบ้าน

ประมวลาบลาวการเคลื่อนไหวเรียกร้อง
ของประชาชน

แม้ในช่วงปี 2516-2519 จะไม่ได้มีเทคโนโลยีที่ถ่ายทอดทุกอย่างได้รวดเร็วเท่าปัจจุบัน แต่ยังมีอุปกรณ์บันทึกภาพนิ่งและวิดีโอความเป็นไปในช่วงนั้นไว้ได้ นั่นจึงทำให้การเคลื่อนไหวของประชาชนในช่วง 3 ปีนั้นไม่ได้มีเพียงคำบอกเล่าให้เราจินตนาการถึงการต่อสู้เพียงเท่านั้น

หอภาพยนตร์ได้รวบรวมสารคดีและวิดีโอที่มาจากประชาชน ข่าวจากสื่อต่าง ๆ วิดีโอของมหาวิทยาลัยและรัฐ โดยไม่ได้มีเพียงกิจกรรมของฝ่ายซ้ายที่ทำให้เห็นการแบ่งบานของประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการปลุกกระตมความคิดของฝั่งขวาก่อนที่จะล้อมปราบนักศึกษาในวันที่ 6 ตุลาฯ จนเกิด “ชาวพิฆาตซ้าย” ขึ้น

นอกจากนี้ วันที่ 2 ตุลาคม 2564 หอภาพยนตร์ยังร่วมกับ “5 ตุลาฯ ตะวันจะมาเมื่อฟ้าสว่าง” จัดฉายภาพยนตร์สารคดี “They Will Never Forget” หรือ “จ๊กจำไว้จนวันตาย” ผ่านช่องทางยูทูบ และไลฟ์เสวนาผ่านเพจบันทึก 6 ตุลาด้วย

ก่อนวันฉายสารคดีจะมาถึง และก่อนวันครบรอบ 45 ปีการสังหารหมู่ เราอยากชวนชมวิถีโอบรรยากาศแห่งการต่อสู้ของนักศึกษา ชวนา และกรรมกร เพื่อยืนยันว่าสิ่งที่พวกเขาลงมือทำไม่สูญเปล่า และคงอยู่ในความทรงจำของคนไทยในฐานะประวัติศาสตร์บาดแผลที่ยังมีคนลายนวลพันผิด เราจึงต้องร่วมกันสะสางและเรียนรู้กันไป

ภาพที่ 1

(เฮด) They Will Never Forget (จ๊กจำไว้จนวันตาย)

“They Will Never Forget” หรือ “จ๊กจำไว้จนวันตาย” เป็นภาพยนตร์ที่อธิบายการต่อสู้ทางการเมืองครั้งสำคัญของไทยในช่วงระหว่าง 3 ปีแห่งประชาธิปไตยได้ดีที่สุดเรื่องหนึ่ง นอกจากนี้ข้อมูลของเหตุการณ์ การที่ภาพยนตร์ถูกสร้างขึ้นอย่างสด ๆ ไม่นานหลังการต่อสู้ ผลงานเรื่องนี้จึงถือเป็นเครื่องบันทึกจิตวิญญาณและอารมณ์ร่วมของยุคสมัยดังกล่าวอย่างที่ไม่อาจผลิตซ้ำขึ้นใหม่ได้อีกครั้ง

ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ถ่ายทำจากฟิล์ม 8 มม. สร้างขึ้นจากความร่วมมือระหว่างประชาชนไทยและพันธมิตรชาวต่างชาติ เมื่อปี 2520 โดยได้รวบรวมเอาฟุตเทจภาพการเคลื่อนไหวหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 จนถึง 6 ตุลาคม 2519 มาร้อยเรียง ส่วนหนึ่งนั้นเป็นภาพจากการต่อสู้ของกรรมกรหญิงโรงงานฮาร่า ของจอห์น อั้งภากรณ์ ภาพยนตร์บรรยายเป็นภาษาอังกฤษเพื่อจัดฉายให้ชาวต่างชาติ และนำเงินบริจาคจากผู้ชมไปใช้ในขบวนการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยและเสรีภาพของประเทศไทย

.
รับชมพร้อมกันอีกครั้ง วันที่ 2 ตุลาคม 2564 เวลา 19:00 น. ที่ยูทูป Film Archive Thailand (หอภาพยนตร์)

.
และร่วมพูดคุยในวงเสวนา “ก่อนพายุจะมา : วสันทนาว่าด้วยภาพยนตร์บันทึกความเคลื่อนไหวทางการเมืองก่อน
กรณี 6 ตุลาฯ 2519” เวลา 19:45 น. ที่เพจบันทึก 6 ตุลา

.
ร่วมเสวนาโดย

“พุทธพงษ์ เจียมรัตต์ัญญู” ผู้เชี่ยวชาญจากหอภาพยนตร์ (มูลนิธิหนังไทย)

“วรรณจณภูมิ ลายสุวรรณชัย” ผู้กำกับภาพยนตร์เรื่อง “School Town King” และผู้ก่อตั้ง Eyedropper Fill

“ศักดินา ฉัตรกุล ณ อยุธยา” นักวิชาการด้านแรงงาน ผู้ปลุกปั้น “พิพิธภัณฑสถานแรงงานไทย”

.
นำเสวนาโดย “ยิ่งศิรัช ยมलयง” นักทำหนังอิสระ

ภาพที่ 2

(เฮด) พิธีพระราชทานเพลิงศพวีรชนผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ

.
พิธีพระราชทานเพลิงศพวีรชนผู้เสียชีวิต ณ บริเวณท้องสนามหลวง 13-15 ตุลาคม 2517

แม้เหตุการณ์ 14 ตุลาฯ จะเป็นชัยชนะของการเคลื่อนไหวของประชาชน เพราะผู้นำรัฐประหารจำต้องออกนอกประเทศไป แต่ระหว่างการขับไล่เผด็จการนั้น ฝ่ายรัฐมีการใช้ความรุนแรงต่อประชาชนจนทำให้เกิดการสูญเสียขึ้น

หลังจากเหตุการณ์นั้นจึงเกิดพิธีพระราชทานเพลิงศพวีรชนผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ณ บริเวณท้องสนามหลวง ระหว่างวันที่ 13-15 ตุลาคม 2517 โดยพิธีดังกล่าวเป็นพิธีศพสำหรับสามัญชนครั้งที่ 2 นับจากพิธีศพสำหรับสามัญชนที่เสียชีวิตในคราวปราบกบฏบวรเดช เมื่อปี 2477 ที่จัดขึ้นที่สนามหลวง หรือ “ทุ่งพระเมรุ” ซึ่งเดิมใช้ปลุกสร้างพระเมรุมาศในงานพระบรมศพของกษัตริย์และเจ้านายระดับสูงเท่านั้น

ภาพยนตร์เรื่องนี้ฉายให้เห็นความสำคัญของสถานที่ บุคคลที่มาร่วมงาน และบรรยากาศต่าง ๆ ในพิธี ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันสถานะที่ได้รับการยกย่องอย่างสูงสุดของผู้เรียกร้องประชาธิปไตย ก่อนที่สถานะดังกล่าวจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และนำไปสู่จุดจบที่น่าเศร้าในเหตุการณ์วันที่ 6 ตุลาคม 2519

ชมภาพยนตร์ได้ที่ : youtu.be/28k6En-xc6A

ภาพที่ 3

(เฮด) การต่อสู้ของกรรมกรหญิงโรงงานฮาร์่า

สารคดีบันทึกเรื่องราวการเรียกร้องความเป็นธรรมของกรรมกรหญิงโรงงานฮาร์่าที่เริ่มต้นตั้งแต่เดือนตุลาคม 2518 และยืดเยื้อยาวนานจนกลายเป็นการเคลื่อนไหวของมวลชนครั้งสำคัญในช่วงก่อนเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ

ภาพยนตร์นี้ถ่ายทำโดยจอน อึ้งภากรณ์ และเพื่อนอาจารย์มหาวิทยาลัยอย่างสุดาทิพย์ อินทร, สมโภชน์ อุปอินทร์ และลาวัลย์ อุปอินทร์ แม้ว่าทุกคนจะไม่มีประสบการณ์การถ่ายภาพยนตร์สารคดีมาก่อน แต่สารคดีที่ถ่ายด้วยฟิล์มภาพยนตร์ขนาดเพียง 8 มิลลิเมตร ได้ทำหน้าที่เป็นประจักษ์พยานของการต่อสู้ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์แรงงานไทยและประวัติศาสตร์การเมืองไทย

ชมภาพยนตร์ได้ที่ : youtu.be/XJYLTg2AlYA

ภาพที่4

(เฮด) ธรรมศาสตร์ก่อน 6 ตุลาฯ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นพื้นที่สำคัญในเหตุการณ์เดือนตุลาฯ ไม่ว่าจะเป็จุดเริ่มต้นของการชุมนุมและการเดินขบวนครั้งใหญ่จนนำไปสู่เหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2516 หรือการเป็นพื้นที่ที่เกิดการสังหารหมู่นักศึกษาอย่างโหดเหี้ยมในเช้าวันที่ 6 ตุลาคม 2519

ภาพเคลื่อนไหวในชุดนี้คัดเลือกมาจากคลังภาพยนตร์ที่หอภาพยนตร์ได้รับมอบมาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งแสดงให้เห็นบรรยากาศบางช่วงบางตอนที่ดูปกติและไม่ปกติภายในมหาวิทยาลัย ก่อนการมาถึงของโศกนาฏกรรมในวันที่ 6 ตุลาฯ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ถูกทำลาย 20 สิงหาคม 2518

บันทึกภาพความเสียหายภายในมหาวิทยาลัย จากการถูกนักศึกษาเทคนิคและนักเรียนอาชีวะ หรือกลุ่มกระหิงแดง จำนวนนับพันคน ปาระเบิด ไม้ ก้อนหินใส่อาคารต่าง ๆ หลังมีการชุมนุมใหญ่ที่ลานพระบรมรูปทรงม้า โดยข่าวในหนังสือพิมพ์ระบุว่า มีทรัพย์สินเสียหายและถูกปล้นสะดมประมาณ 20 ล้านบาท

ภาพยนตร์นี้ถ่ายทอดให้เห็นร่องรอยของการถูกทำลายภายในสถานที่ต่าง ๆ เช่น อาคารเรียนคณะนิติศาสตร์, ที่ทำการองค์การนักศึกษาฯ, ร้านค้าใต้ถุนอาคารเรียนคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และร้านค้าใต้ถุนอาคารเรียนคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ แม้จะทำได้เพียงกวาดตาดูอย่างเงิบ ๆ แต่สิ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์ก็เป็นเหมือนสัญญาณเตือนภัยของความรุนแรงที่เริ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

ชมภาพยนตร์ได้ที่ : <https://youtu.be/AzzOTlCUrxg>

2. วันสถาปนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และวันไหว้ครู 2519

บันทึกพิธีรำลึกวันสถาปนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ครบรอบปีที่ 42 เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2519 และพิธีไหว้ครู ในวันที่ 8 กรกฎาคม 2519 ถ่ายทอดให้เห็นกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ ของทั้งสองเหตุการณ์ เช่น พิธีทำบุญตักบาตร พิธีมอบโล่และทุนการศึกษา การแสดงรำ การอภิปราย การแข่งขันรักบี้ฟุตบอล พิธีนำพานพุ่มดอกไม้ไปคารวะผู้บริหารและคณาจารย์ การกล่าวสดุดีอาจารย์ผู้ล่วงลับ ฯลฯ

หากดูในวิดีโอจะเห็นบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไทยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เช่น ท่านผู้หญิงพูนศุข พนมยงค์, ศ. ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์, ชวน หลีกภัย หรือตัวแทนนักศึกษา เช่น สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล ซึ่งต่อมาเป็นแกนนำในการประท้วงขับไล่เผด็จการ

ความสำคัญของภาพยนตร์เรื่องนี้คือการเป็นเครื่องบันทึกความทรงจำและภาพบรรยากาศวันสำคัญของชาวธรรมศาสตร์ที่ยังคงดำเนินไปอย่างเรียบง่ายปกติ ก่อนที่ผู้คนจำนวนมากและพื้นที่แห่งนี้จะต้องประสบกับชะตากรรมอันเลวร้ายในอีก 2 เดือนต่อมา

.
ชมภาพยนตร์ได้ที่ : youtu.be/vjN_KDFNGv0

ภาพที่ 5

(เฮด) ประมวลข่าวการเคลื่อนไหวเรียกร้องของประชาชน

.
นอกจากการต่อสู้ของกรรมกรหญิงโรงงานฮาร์วี่ที่ได้รับการถ่ายทอดเป็นสารคดี ในช่วงระหว่างเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 - 6 ตุลาคม 2519 การเคลื่อนไหวเรียกร้องของประชาชนในภาคส่วนต่าง ๆ ยังดำเนินขึ้นอย่างต่อเนื่องจนเป็นข่าวรายวัน

.
และนี่คือภาพข่าวบางส่วนที่หอภาพยนตร์อนุรักษ์ไว้ได้ แม้จะเป็นฟุตเทจที่ใช้ประกอบการอ่านข่าวสด ๆ ในห้องส่ง จึงแทบไม่มีเสียงบรรยายให้ได้ยิน และเป็นเพียงภาพสั้น ๆ ไม่กี่นาที แต่ก็เพียงพอที่จะทำให้เห็นถึงบรรยากาศแห่งยุค “ประชาธิปไตยเบ่งบาน”

.
1. คนงานโรงงานทอผ้า นำโดยเทิดภูมิ ใจดี รวมตัวกันประท้วงที่บริเวณท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2517

.
ชมภาพยนตร์ได้ที่ : youtu.be/DZtQpFF26tE

2. นักเรียนอาชีวะรวมตัวกันชุมนุมประท้วงต่อต้านศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยที่เรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2517 ชำนาญนี้แสดงให้เห็นถึงการแตกแยกของขบวนการทั้งสองฝั่ง หลังจากที่เคยรวมตัวกันในช่วงเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ

ชมภาพยนตร์ได้ที่ : youtu.be/0cQDYP5RPRE

3. กลุ่มชาวนาเดินทางมาชุมนุมกันเพื่อขอบคุณรัฐบาลที่ประกาศประกันราคาข้าว ณ ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2518 แม้ชาวนี้อาจไม่ใช่การต่อสู้ระหว่างประชาชนกับรัฐ แต่เป็นข่าวที่ทำให้เราได้ยิน “เสียง” และความรู้สึกของรัฐและประชาชนในช่วงนั้น

ชมภาพยนตร์ได้ที่ : youtu.be/UVASbuhtZSk

4. ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยจัดเวทีปราศรัยสนับสนุนการชุมนุมประท้วงการที่ข้าวสารและสินค้ามีราคาแพงขึ้นของกลุ่มสหภาพแรงงาน ที่ท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2519

ชมภาพยนตร์ได้ที่ : <https://youtu.be/vo-2AHfD1RU>

5. พนักงานรถไฟโดยสารประจำทางชุมนุมประท้วง ณ บริเวณท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2519

ชมภาพยนตร์ได้ที่ : <https://youtu.be/JwGwinR5kp4>

.
6. ความไม่พอใจต่อการเข้ามาตั้งกองกำลังทหารและการเคลื่อนไหวทางการเมืองของอเมริกา ทำให้ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยจัดการชุมนุมคัดค้านอเมริกา ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฝั่งประตูด้านคณะเศรษฐศาสตร์ เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2519 ซึ่งตรงกับวันชาติของอเมริกา โดยการชุมนุมมีการใช้ความรุนแรงจนมีผู้ได้รับบาดเจ็บจากการถูกยิง

.
ชมภาพยนตร์ได้ที่ : <https://youtu.be/uHClugzEeys>

.
7. พนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด หยุดงานประท้วงนโยบายการบินพาณิชย์ของกระทรวงคมนาคม เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2519

.
ชมภาพยนตร์ได้ที่ : <https://youtu.be/t3FBy2LeviA>

.
8. ตัวแทนนักศึกษาและประชาชนจากเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ เข้าแจ้งความให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม จอมพลประภาส จารุเสถียร ที่เดินทางกลับเข้ามาในไทย เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2519

.
ชมภาพยนตร์ได้ที่ : https://youtu.be/GnYb__ioonQ

ภาพที่ 6

(เฮด) ประมวลข่าวลูกเสือชาวบ้าน

.
ขบวนการลูกเสือชาวบ้าน เป็นกลุ่มข้าราชการและประชาชนที่ได้รับการจัดตั้งโดยตำรวจตระเวนชายแดน ในปี 2514 เพื่อช่วยทักทวนขบวนการคอมมิวนิสต์ หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 กิจการลูกเสือชาวบ้านได้ขยายตัวขึ้นจนมีจำนวนหลายล้านคน

.
ในปี 2519 ซึ่งประชาชนถูกปลุกฝังให้ยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เมื่อนักศึกษาที่ต่อต้านเผด็จการถูกปลุกปั่นว่าเป็นคอมมิวนิสต์และหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ขบวนการลูกเสือชาวบ้านจึงได้เป็นส่วนหนึ่งในการปราบปรามนักศึกษาเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519

.
นี่คือวิดีโอส่วนหนึ่งที่หอภาพยนตร์ได้คัดเลือกข่าวลูกเสือชาวบ้านที่อนุรักษ์ไว้มาเผยแพร่ เพื่อให้เห็นถึงกิจกรรมต่างๆ ของขบวนการที่ถูกถ่ายทอดเป็นข่าวในเวลานั้น

1. ข่าวพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดลำพูน เมื่อปี 2517 เป็นตัวอย่างหนึ่งของพิธีพระราชทานธงลูกเสือชาวบ้านที่เกิดขึ้นทั่วประเทศในเวลานั้น

.
ชมภาพยนตร์ได้ที่ : <https://youtu.be/XI1R3UY-GDg>

.
2. คณะลูกเสือชาวบ้านจังหวัดชลบุรีนำโดยจุมพล สุขภรณ์ ผู้มีอิทธิพลของท้องที่ นำอาหารกลางวันไปเลี้ยงเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครที่ได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2519

.
ชมภาพยนตร์ได้ที่ : <https://youtu.be/n7GEcZjuDXY>

.
3. ธรรมเนียม เขียนเงิน ผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ เปิดการอบรมลูกเสือชาวบ้านเขตบางรัก รุ่นที่ 1 ณ โรงเรียนวัดหัว
ลำโพง ถนนพระราม 4 เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2519

.
ชมภาพยนตร์ได้ที่ : <https://youtu.be/yOY5LiZOEU>

.
4. พิธีปิดการอบรมลูกเสือชาวบ้านเขตพระโขนง เมื่อปี 2519

ชมภาพยนตร์ได้ที่ : youtu.be/KS6AHhyVoyo

.
5. งานเฉลิมฉลองครบรอบ 5 ปีลูกเสือชาวบ้านเขตกรุงเทพฯ ณ สนามศุภชลาศัย สนามกีฬาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 9
สิงหาคม 2519

.
ชมภาพยนตร์ได้ที่ : <https://youtu.be/1Lz5t5Wl95Y>

.
6. ลูกเสือชาวบ้านแขวงสาธารณราษฎรร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์ทำความสะอาดถนนและคู รวมทั้งคลองโอง่าง
เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2519

.
ชมภาพยนตร์ได้ที่ : youtu.be/ZTDUtWc3vQk

7. ลูกเสือชาวบ้าน พยาบาล เจ้าหน้าที่ทหาร และเยาวชน ร่วมพิธีเปิดงานวันแม่ ณ สวนอัมพร เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2519 ซึ่งเป็นปีแรกที่กำหนดให้วันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ เป็นวันแม่แห่งชาติ

ชมภาพยนตร์ได้ที่ : <https://youtu.be/ZTDUtWc3vQk>